

Zarządzenie Nr 230
Wójta Gminy Zarszyn
z dnia 11 marca 2016 r.

w sprawie wprowadzenia polityki antykorupcyjnej w Urzędzie Gminy w Zarszynie i procedur organizujących system oraz pełnomocnika ds. przeciwdziałania korupcji i etycznego postępowania, komisji ds. ryzyk korupcyjnych.

Na podstawie art. 31 ustawy o samorządzie gminnym Dz. U. TJ z 2013 poz. 594 ze zmianami oraz art. 69 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 o finansach publicznych Dz. U. TJ z 2013 poz. 885 ze zmianami /

Zarządzam co następuje :

§ 1.

1. Wprowadza się politykę antykorupcyjną w Urzędzie Gminy w Zarszynie, w której skład wchodzi :

- 1) polityka przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych i korupcji,
- 2) kodeks etyki pracownika samorządowego,
- 3) procedura identyfikacji i oceny ryzyka możliwości wystąpienia zdarzenia o charakterze korupcyjnym.

§ 2.

1. Powołuje Pełnomocnika ds. przeciwdziałania korupcji i etycznego postępowania Sekretarza Gminy w Zarszynie Pana Andrzeja Piotrowskiego.

§ 3.

1. Powołuje się zespół ds. określenia ryzyk korupcyjnych w osobach : Administratora Bezpieczeństwa Informacji ; Administratora Systemów Informatycznych ; Pełnomocnika ds. Informacji Niejawnych ; Pracownika ds. Kadr Urzędu Gminy Zarszyn ; Sekretarza Gminy Zarszyn ; Kierowników Referatów Gminy Zarszyn , Skarbnika Gminy Zarszyn ,, Stanowisko ds. Oświaty i Zamówień Publicznych oraz osobę wykonującą kontrolę wewnętrzną i finansową w ramach działającego systemu kontroli zarządczej funkcjonującej w Urzędzie Gminy Zarszyn

§ 4.

1. Nadaje się regulamin pracy zespołu w niżej podanym zakresie:

- 1/ zgłoszenia propozycji ryzyk korupcyjnych do zespołu , pełnomocnika w konsultacji z pracownikami Urzędu Gminy w Zarszynie,
- 2/ analiza porównawcza z aktami i procedurami w Urzędzie Gminy Zarszyn,
- 3/ przyjęcie propozycji ryzyk korupcyjnych,
- 4/ realizacja formularza ryzyk korupcyjnych , planu i programu działań,
- 5/ monitoring według zasad przypisanych i zgłaszanie Wójtowi Gminy.

2. Zespół ds. oceny ryzyka **nadużyć finansowych i/ lub korupcji w UG** jest odpowiedzialny za :

- a) podejmowanie regularnego przeglądu ryzyka przy pomocy osób odpowiedzialnych za realizację celów i zadań UG ,
- b) opracowanie efektywnego planu polityki zwalczania nadużyć finansowych i korupcji,
- c) przygotowywanie rekomendacji odnośnie tematyki i zakresu szkoleń oraz innych działań informacyjnych (budowanie świadomości występowania nadużyć wśród pracowników przez szkolenia);
- d) wskazywanie obszarów, które powinna objąć kontrola wewnętrzna – w zakresie weryfikacji systemów kontroli (planów reagowania) przygotowanych przez Zespół ds. oceny ryzyka, w szczególności w zakresie jego skuteczności pod względem prewencji, wykrywania i eliminowania nadużyć finansowych;
- e) analiza mechanizmów zgłaszania nadużyć obowiązujących w UG.

§ 5.

1. W celu realizacji zadań przez Zespół zobowiązuje pracowników Urzędu Gminy w Zarszynie do :

- 1/ przestrzegania zapisów zawartych w procedurach
- 2/ informowania bezpośrednich przełożonych o pojawiających się ryzykach o charakterze korupcyjnym lub innych istotnych problemach
- 3/ uczestnictwa w bieżącej aktualizacji ryzyk o charakterze korupcyjnym w referatach
- 4/ wskazywania bezpośredniemu przełożonemu ryzyk o charakterze korupcyjnym, które nie są skutecznie zarządzane
- 5/ informowania o istnieniu nieskutecznych mechanizmów kontrolnych

§ 6.

Zobowiązuje się Kierowników jednostek organizacyjnych do opracowania dokumentacji w zakresie korupcji . W tym zakresie kierownicy jednostek organizacyjnych Gminy Zarszyn ponoszą odpowiedzialność.

§ 7.

Zarządzenie wchodzi w życie z mocą obowiązywania od dnia 01 stycznia 2016 r.

WÓJT
dr inż. Andrzej Betlej

Załącznik nr 1
do Zarządzenia Nr 230
Wójta Gminy Zarszyn
z dnia 11 marca 2016 r.

**Polityka przeciwdziałania i zwalczania
nadużyć finansowych i korupcji
w Urzędzie Gminy w Zarszynie**

I. Wprowadzenie

Pracownicy UG Zarszyn zobowiązują się przestrzegać norm prawnych, etycznych i moralnych na najwyższym poziomie, zasad rzetelności, obiektywizmu i uczciwości. UG Zarszyn pragnie być postrzegany jako **przeciwny nadużyciom i korupcji** w sposobie prowadzenia swojej działalności.

II. Cel i zakres

Celem Polityki przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych i korupcji w UG w Zarszynie, jest promowanie kultury organizacyjnej ułatwiającej zapobieganie i wykrywanie nadużyć finansowych oraz oszustw, a także wdrożenie i rozwój procedur pomocnych w identyfikowaniu nadużyć finansowych i przestępstw o charakterze korupcyjnym, zwiększenie świadomości problemu korupcji oraz promocja etycznych wzorców postępowania; minimalizowanie skutków nadużyć finansowych; ochronę interesów finansowych budżetu oraz budżetu państwa (w sytuacji powzięcia informacji o podejrzeniu popełnienia nadużycia finansowego). Dotyczy to również środków z UE.

Na politykę przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych i korupcji w UG Zarszyn składają się następujące elementy:

1. Zapobieganie nadużyciom finansowym, w tym:
 - 1.1. Działania dotyczące kultury antykorupcyjnej,
 - 1.2. Polityka szkoleniowa i podnoszenie świadomości w zakresie przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych,
 - 1.3. System kontroli wewnętrznej,
 - 1.4. Przeciwdziałanie wystąpieniu konfliktu interesów;
2. Podział obowiązków w zakresie przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych;
3. Wykrywanie i korygowanie nadużyć finansowych;
4. Postępowanie w przypadku zidentyfikowania podejrzeń nadużyć finansowych oraz ich raportowanie i korygowanie.

III. Definicje

Na potrzeby niniejszego dokumentu wybrano następujące definicje:

1. **Nieprawidłowości** – ogólnie oznacza każde naruszenie prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa, wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego zaangażowanego, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet poprzez jego obciążenie nieuzasadnionym wydatkiem;

2. **Nadużycie finansowe** – które zgodnie z art. 1 lit. a Konwencji sporządzonej na mocy art. K.3 Traktatu o Unii Europejskiej o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz. U. z 2009 r., Nr 208, poz. 1603) oznacza jakiegokolwiek celowe działanie lub zaniechanie naruszające interesy finansowe Wspólnot Europejskich

a) w odniesieniu do wydatków, polegające na:

wykorzystaniu lub przedstawieniu nieprawdziwych, niepoprawnych lub niepełnych oświadczeń lub dokumentów, które ma na celu sprzeniewierzenie lub bezprawne zatrzymanie środków z budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich lub budżetów zarządzanych przez Wspólnoty Europejskie lub w ich imieniu,

nieujawnieniu informacji z naruszeniem szczególnego obowiązku, w tym samym celu,

niewłaściwym wykorzystaniu takich środków do celów innych niż te, na które zostały pierwotnie przyznane;

b) w odniesieniu do przychodów, jakimkolwiek umyślnym działaniu lub zaniechaniu dotyczącym:

wykorzystania lub przedstawienia fałszywych, nieścisłych lub niekompletnych oświadczeń lub dokumentów, które ma na celu bezprawne zmniejszenie środków budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich lub budżetów zarządzanych przez lub w imieniu Wspólnot Europejskich,

nieujawnienia informacji z naruszeniem szczególnego obowiązku, w tym samym celu,

niewłaściwego wykorzystania korzyści uzyskanej zgodnie z prawem, w tym samym celu.

3. **Podejrzenie popełnienia nadużycia finansowego** w rozumieniu art. 1a pkt 4 rozporządzenia Komisji (WE) nr 2035/2005 z dnia 12 grudnia 2005 r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1681/94 z dnia 11 lipca 1994 r. dotyczące nieprawidłowości oraz odzyskiwania kwot wypłaconych nieprawidłowo w związku z finansowaniem polityki strukturalnej i organizacją systemu informacji w tej dziedzinie (D.U. L 178 z dnia 12 lipca 1994r.) - jest to nieprawidłowość, która prowadzi do wszczęcia postępowania administracyjnego lub sądowego na poziomie krajowym w celu stwierdzenia zamierzonego działania, w szczególności nadużycia finansowego;

4. Korupcja – zgodnie z art. 1 ust. 3a ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, oznacza czyn:

a) polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu przez jakąkolwiek osobę, bezpośrednio lub pośrednio, jakichkolwiek nienależnych korzyści osobie pełniącej funkcję publiczną dla niej samej lub dla jakiejkolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonywaniu jej funkcji;

b) polegający na żądaniu lub przyjmowaniu przez osobę pełniącą funkcję publiczną bezpośrednio, lub pośrednio, jakichkolwiek nienależnych korzyści, dla niej samej lub dla jakiejkolwiek innej osoby, lub przyjmowaniu propozycji lub obietnicy takich korzyści, w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonywaniu jej funkcji;

c) popełniany w toku działalności gospodarczej, obejmującej realizację zobowiązań względem władzy (instytucji) publicznej, polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu, bezpośrednio lub pośrednio, osobie kierującej jednostką niezaliczaną do sektora finansów publicznych lub pracującej w jakimkolwiek charakterze na rzecz takiej jednostki, jakichkolwiek nienależnych korzyści, dla niej samej lub na rzecz jakiejkolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania, które narusza jej obowiązki i stanowi społecznie szkodliwe odwzajemnienie;

d) popełniany w toku działalności gospodarczej obejmującej realizację zobowiązań względem władzy (instytucji) publicznej, polegający na żądaniu lub przyjmowaniu bezpośrednio lub pośrednio przez osobę kierującą jednostką niezaliczaną do sektora finansów publicznych lub pracującą w jakimkolwiek charakterze na rzecz takiej jednostki, jakichkolwiek nienależnych korzyści lub przyjmowaniu propozycji lub obietnicy takich korzyści dla niej samej lub dla jakiejkolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania, które narusza jej obowiązki i stanowi społecznie szkodliwe odwzajemnienie.

5. Konflikt interesów – należy przez to rozumieć konflikt, o którym mowa w art. 57 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 (Dz.U. L 298/1 z dnia 26 października 2012 r.) – rozporządzenia finansowego.

6. **Zmowy przetargowe** – Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2015 r. poz. 184), zmowy przetargowe to porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym. Zmowa przetargowa polega na uzgadnianiu przez przedsiębiorców przystępujących do przetargu, lub przez tych przedsiębiorców i przedsiębiorcę będącego organizatorem przetargu, warunków składanych ofert, w szczególności co do zakresu prac lub ceny;

7. **Oszustwo** – należy przez to rozumieć:

- a) wykorzystanie lub przedstawienie nieprawdziwych, niepoprawnych lub niepełnych oświadczeń lub dokumentów, które ma na celu sprzeniewierzenie lub bezprawne zatrzymanie środków z budżetu państwa, budżetu ogólnego Unii Europejskiej lub budżetów zarządzanych przez lub w imieniu Unii Europejskiej,
- b) nieujawnienie informacji z naruszeniem przepisów, powodujące efekt określony w pkt a,
- c) wykorzystanie środków do celów innych niż te, dla których były pierwotnie przyznane;

8. **Zwalczanie nadużyć finansowych** – należy przez to rozumieć wprowadzenie w UG Zarszyn skutecznych, efektywnych i adekwatnych mechanizmów, uwzględniających zdefiniowane rodzaje ryzyka.

IV. Środki zwalczania nadużyć finansowych

Zadaniem systemów zarządzania i kontroli jest zapobieganie nieprawidłowościom, w tym nadużyciom finansowym, oraz ich wykrywanie i korygowanie oraz odzyskiwanie kwot nienależnie wypłaconych wraz z odsetkami tytułem zwrotu tych kwot po terminie.

System zarządzania i kontroli w UG w Zarszynie zapewnia zapobieganie, wykrywanie i korygowanie przypadków nadużyć finansowych oraz odzyskiwanie kwot nienależnie wypłaconych w związku z popełnieniem nadużyć finansowych.

Procedury wewnętrzne i zewnętrzne Urzędu stanowiące system wykrywania i zwalczania nadużyć finansowych i korupcji UG w Zarszynie określa załącznik Nr 1 do Polityki przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych i korupcji

1. Zapobieganie nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym

1.1. Działania dotyczące kultury antykorupcyjnej

Stworzenie kultury zwalczania nadużyć finansowych jest kluczowe zarówno w powstrzymywaniu potencjalnych oszustów, jak i w zwiększaniu zaangażowania pracowników w zwalczanie nadużyć finansowych wewnątrz instytucji. Dlatego też, niezwykle ważnym jest stworzenie właściwej kultury zniechęcającej do potencjalnie nieuczciwych zachowań.

Dokumentem regulującym podstawowe wymagania etyczne wobec pracowników UG Zarszyn jest „Kodeks Etyki dla pracowników UG Zarszyn”. Urzędnicy zobowiązani są także do zachowania lojalności wobec urzędu i przełożonych, powinni odmawiać wykonywania poleceń sprzecznych z prawem oraz powiadamiać przełożonych o takich przypadkach, jak również o przypadkach niegospodarności, korupcji, a także innych faktach i działaniach budzących wątpliwości co do ich celowości lub legalności. Pracownicy powinni ponadto jednakowo traktować wszystkich uczestników postępowania, odcinając się od jakichkolwiek wpływów i nacisków. Nie mogą żądać i przyjmować jakichkolwiek korzyści majątkowych i osobistych. Kodeks Etyki wskazuje także, że każdy pracownik dba o systematyczne podnoszenie kwalifikacji zawodowych, zdobywanie nowej wiedzy i wzbogacanie umiejętności, jest życzliwy ludziom, i przestrzega zasad poprawnego zachowania.

Od wszystkich pracowników UG w Zarszynie oczekuje się, że w trakcie realizacji nałożonych na nich obowiązków, będą przestrzegać zasad prawości, obiektywności, odpowiedzialności i uczciwości.

1.2. Polityka szkoleniowa i podnoszenie świadomości w zakresie przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych

Kompleksowe działania szkoleniowe mające na celu podnoszenie świadomości na temat nadużyć finansowych odgrywają kluczową rolę w zapobieganiu wystąpieniu nadużyć finansowych UG w Zarszynie.

1.3. System kontroli wewnętrznej

W UG Zarszyn istnieje system kontroli wewnętrznej, w skład którego wchodzi następujące mechanizmy:

1) kontrola zarządcza i dokonywana w jej ramach analiza ryzyk zagrażających osiągnięciu celów przyjętych w danym roku. Identyfikacja ryzyk ma na celu ograniczenie potencjalnych, negatywnych skutków zdarzeń do akceptowalnego poziomu, usprawnienie procesu planowania oraz dostarczanie informacji o zagrożeniach realizacji zadań i osiągnięcia celów.

Zidentyfikowane ryzyka z uwzględnieniem ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych oraz ryzyka korupcji poddawane jest analizie mającej na celu określenie prawdopodobieństwa wystąpienia danego ryzyka i możliwych jego skutków. Prawdopodobieństwa wystąpienia danego ryzyka kierownik komórki organizacyjnej Urzędu wpisuje do tabeli „**Rejestr Ryzyk**”, stosując ocenę punktową. Istotność ryzyka jest oceniana jako łączna relacja (iloczyn) prawdopodobieństwa wystąpienia danego ryzyka oraz wielkości skutku, jakie będzie miało ewentualne wystąpienie ryzyka. W ten sposób identyfikuje się zadania obciążone wysokim ryzykiem, oraz podejmuje stosowne sposoby przeciwdziałania ryzyku.

System kontroli zarządczej w Urzędzie podlega bieżącemu monitorowaniu.

1.4. Przeciwdziałanie wystąpieniu konfliktu interesów

Celem działań w zakresie przeciwdziałania występowania konfliktów interesów jest minimalizowanie negatywnych skutków w przypadku wystąpienia rzeczywistego konfliktu interesów poprzez:

- 1) zdefiniowanie potencjalnych zagrożeń i ciągłego ich monitorowania;
- 2) bezwzględne przeciwdziałanie potencjalnym, pozornym i rzeczywistym konfliktom interesów;
- 3) stałe edukowanie pracowników w zakresie przeciwdziałania konfliktom interesu oraz promowanie postaw etycznych;
- 4) bieżące rozwiązywanie sytuacji problemowych;
- 5) zachęcanie do informowania o zaistniałych problemach i podejrzeniach wystąpienia konfliktów interesów;
- 6) zachęcanie do podnoszenia świadomości w zakresie wykrywania i przeciwdziałania wystąpieniu ww. konfliktów.

Procesami w szczególności narażonymi na wystąpienie rzeczywistego konfliktu interesów w UG w Zarszynie mogą być m. in.:

- 1) przeprowadzenie zamówień publicznych;
- 2) wybór projektów o dofinansowanie;

- 3) rozpatrywanie środków odwoławczych (np. ryzyko ograniczenia zastrzeżeń w wyniku kontroli wskutek wystąpienia konfliktu interesów);
- 4) informowanie o nieprawidłowościach (np. ryzyko nieuznania danej sytuacji za nieprawidłowość, pomimo istnienia do tego przesłanek, ze względu na konflikt interesów);
- 5) wydawanie decyzji administracyjnych o zwrocie środków oraz rozpatrywanie odwołań od decyzji administracyjnych o zwrocie środków (np. ryzyko uchylecia decyzji wskutek wystąpienia konfliktu interesów),
- 6) weryfikacja wniosków o płatność, poświadczeń i deklaracji wydatków (certyfikacja wydatków niedostatecznie zweryfikowanych lub niekwalifikowalnych w wyniku wystąpienia konfliktu interesów).

W celu przeciwdziałania temu zjawisku w UG funkcjonują następujące mechanizmy zapobiegające wystąpieniu konfliktu interesów:

- 1) Podpisywanie przez pracowników UG Zarszyn odpowiednich deklaracji/oświadczeń o bezstronności. W UG Zarszyn funkcjonuje dokument „Zasady zapewniające bezstronność i obiektywizm działania w UG Zarszyn”, z którego wynika, w jakich obszarach działalności urzędu i na jakich zasadach pracownik UG zostaje wyłączony od wykonywania czynności, mogących budzić wątpliwości co do jego bezstronności. W sytuacji, gdy pracownik posiada wiedzę, iż może wystąpić konflikt interesów zagrażający jego bezstronności lub niezależności w ramach danego postępowania, niezwłocznie informuje o tym fakcie przełożonego i wnioskuje o wyłączenie z postępowania.
- 2) składanie przez pracowników zaangażowanych w czynności związane z przygotowaniem oraz przeprowadzeniem postępowania o udzielanie zamówienia publicznego pisemnych oświadczeń o zaistnieniu lub niezaistnieniu okoliczności o których mowa z art. 17 ust. 1 ustawy PZP oraz oświadczeń o braku konfliktu interesów. Podpisywanie ww. oświadczeń zostało uregulowane w Regulaminie zamówień publicznych, w Regulaminie Komisji Przetargowej oraz w Zasadach zapewniających bezstronność i obiektywizm działania
- 3) stosowanie zasady „dwóch par oczu”;
- 4) weryfikowanie i zatwierdzanie zadań przez bezpośredniego przełożonego;

5) zapewnienie odpowiedniego podziału zadań pomiędzy poszczególnymi pracownikami, zgodny z zasadą rozdziału funkcji kluczowych i mający odzwierciedlenie w opisach stanowisk pracy.

Taki podział obowiązków zapobiega występowaniu konfliktu interesów, czyli sytuacji, w której urzędnik podejmujący rozstrzygnięcie w określonej sferze spraw publicznych lub uczestniczący w przygotowaniu tego rozstrzygnięcia, mógłby mieć osobisty interes w sposobie załatwienia sprawy, która przeważałaby nad troską o interes publiczny.

6) odpowiednie szkolenia zwiększające poziom świadomości pracowników w tym obszarze.

2. Podział obowiązków w zakresie przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych

Wójt ; Zastępca Wójta ; Sekretarz i Skarbnik Gminy oraz kierownicy Referatów w UG Zarszyn odpowiadają za zarządzanie ryzykiem nadużyć finansowych i korupcji w UG, w tym:

- a) regularny przegląd ryzyka nadużyć finansowych przy pomocy **Zespołu ds. oceny ryzyka nadużyć finansowych i korupcji**
- b) stworzenie skutecznej polityki przeciwdziałania i zwalczania nadużyć finansowych i korupcji;
- c) uświadamianie nadużyć finansowych pracownikom oraz szkolenia w tym zakresie;
- d) dopilnowanie, by zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstw było niezwłocznie przekazywane właściwym organom ścigania.

Za bieżące zarządzanie ryzykiem nadużyć finansowych odpowiadają kierownicy komórek organizacyjnych zgodnie z oceną ryzyka nadużyć finansowych. Osoby te odpowiedzialne są w szczególności za:

- a) zapewnienie skutecznego, efektywnego i adekwatnego systemu kontroli zarządczej
- b) w obszarze ich odpowiedzialności;
- b) zapobieganie i identyfikowanie nadużyć finansowych;
- c) zapewnienie należytej staranności i wdrażania działań zapobiegawczych w przypadku wykrycia nadużyć finansowych lub korupcji;
- d) raportowanie do właściwych instytucji o podejrzeniu wystąpienia nadużyć finansowych;
- e) podejmowanie działań naprawczych.

W UG powołano zespół ds. oceny ryzyka nadużyć finansowych i/ lub korupcji w UG. Głównym zadaniem Zespołu ds. oceny ryzyka jest dokonywanie regularnej (okresowej lub bieżącej) oceny ryzyka nadużyć finansowych oraz przygotowywanie planów reagowania (odpowiednich kontroli) w tego typu sytuacjach.

Zespół ds. oceny ryzyka odpowiedzialny jest za:

- a) podejmowanie regularnego przeglądu ryzyka przy pomocy osób odpowiedzialnych za realizację celów i zadań UG ,
- b) opracowanie efektywnego planu polityki zwalczania nadużyć finansowych i korupcji,
- c) przygotowywanie rekomendacji odnośnie tematyki i zakresu szkoleń oraz innych działań informacyjnych (budowanie świadomości występowania nadużyć wśród pracowników przez szkolenia);
- d) wskazywanie obszarów, które powinna objąć kontrola wewnętrzna – w zakresie weryfikacji systemów kontroli (planów reagowania) przygotowanych przez Zespół ds. oceny ryzyka, w szczególności w zakresie jego skuteczności pod względem prewencji, wykrywania i eliminowania nadużyć finansowych;
- e) analiza mechanizmów zgłaszania nadużyć obowiązujących w UG.

3. Wykrywanie i identyfikacja nadużyć finansowych

Sygnaly ostrzegawcze nadużyć finansowych

UG jest zobowiązany brać pod uwagę wszelkie sygnaly ostrzegawcze nadużyć finansowych. Sygnaly ostrzegawcze nadużyć finansowych to pewne szczególne znaki, wskazujące na choćby potencjalne wystąpienie nadużycia finansowego, co wiąże się z koniecznością natychmiastowej reakcji celem sprawdzenia, czy wymagane są dalsze działania.

W szczególności takie sygnaly powinny być dobrze znane wszystkim osobom pełniącym role związane z kontrolą lub przeglądem działalności beneficjentów, tj. osobom zajmującym się kontrolą dokumentów lub kontrolą zarządczą.

4. Postępowanie w przypadku zidentyfikowania podejrzenia nadużyć finansowych oraz ich raportowanie i korygowanie

Informacje o podejrzeniu nadużycia finansowego mogą pochodzić z różnych źródeł, są to m.in.

- 1) informacje od pracowników, pozyskane w trakcie bieżących zadań oraz kontroli,

- 2) informacje o prowadzonych śledztwach i postępowaniach przekazane w szczególności przez prokuraturę lub służby specjalne (CBA, ABW) i UOKiK,
- 3) pozostałe źródła zewnętrzne, takie jak: artykuły prasowe, donosy osób trzecich, informacje przekazane przez beneficjentów.

Korygowanie przypadków podejrzenia nadużyć finansowych:

Po wykryciu podejrzenia nadużycia finansowego i zgłoszeniu go zgodnie z właściwymi przepisami UG uruchamia procedurę odzyskiwania przekazanych środków (zgodnie ze swoimi kompetencjami). Procedura odzyskiwania niesłusznie przyznanych im środków została uregulowana w Instrukcjach Wykonawczych.

Zespół ds. oceny ryzyka w UG po potwierdzeniu podejrzenia nadużycia finansowego przez właściwe organy ścigania, w terminie do 3 miesięcy od otrzymania informacji o skierowaniu aktu oskarżenia do sądu, dokonuje oceny związanych ze sprawą systemów kontroli (ich funkcjonowania, słabości i błędów), które naraziły ją na ryzyko nadużycia finansowego. W przypadku stwierdzenia błędów w funkcjonowaniu systemów kontroli, komórka odpowiedzialna podejmuje odpowiednie działania mające na celu wprowadzenie dodatkowych mechanizmów kontroli.

SYSTEM WYKRYWANIA I ZWALCZANIA NADUŻYĆ FINANSOWYCH I KORUPCJI

Postępowanie w zakresie wykrywania i zwalczania nadużyć finansowych w UG regulują wewnętrzne akty normatywne w sprawie wprowadzenia/powołania m.in.:

- 1) Regulaminu zamówień publicznych;
- 2) Kodeksu Etyki dla pracowników UG;
- 3) Zespołu ds. oceny ryzyka nadużyć finansowych i/lub korupcji
- 4) Instrukcji Wykonawczych , w tym w zakresie Procesów dotyczących wykrywania i zwalczania nadużyć finansowych i korupcji;
- 5) Systemu kontroli zarządczej;
- 6) Samooceny kontroli zarządczej;
- 7) Inne procedury wewnętrzne i zewnętrzne regulujące funkcjonowanie Urzędu.

Załącznik Nr 2 do Polityki
przeciwdziałania i zwalczania nadużyć
finansowych i korupcji – Kodeks Etyki
Zawodowej Urzędu Gminy Zarszyn

KODEKS ETYKI
PRACOWNIKÓW URZĘDU GMINY
ZARSZYN

ZARSZYN, 2011

KODEKS ETYKI
PRACOWNIKÓW URZĘDU GMINY ZARSZYN

Kodeks Etyki zawiera zasady i wartości etyczne, wyznaczające standardy postępowania pracowników Urzędu Gminy Zarszyn.

Poszanowanie tych wartości i przestrzeganie zasad służy budowaniu efektywnej, uczciwej i przyjaznej administracji samorządowej, a poprzez to kształtowaniu właściwych relacji pracowników Urzędu Gminy Zarszyn ze społecznością lokalną.

§ 1.

Cele Kodeksu Etyki:

1. Ustanowienie standardów postępowania, których powinni przestrzegać pracownicy Urzędu Gminy Zarszyn wypełniając swoje obowiązki.
2. Wspieranie pracowników Urzędu Gminy Zarszyn w prawidłowym wypełnianiu tych standardów, w zgodzie z oczekiwaniami społeczności lokalnej.
3. Informowanie społeczności lokalnej o standardach postępowania, jakich mają prawo oczekiwać od pracowników Urzędu Gminy Zarszyn.

§ 2.

Rola administracji samorządowej:

1. Pracownik Urzędu Gminy Zarszyn ma świadomość służebnej roli administracji samorządowej wobec społeczności lokalnej.
2. Przy wykonywaniu swoich obowiązków pracownik Urzędu Gminy Zarszyn ma zawsze na względzie dobro wspólnoty samorządowej oraz chroni uzasadnione interesy każdej uprawnionej osoby, a w szczególności:
 - a) działa tak, aby jego postępowanie mogło być wzorem praworządności i prowadziło do pogłębienia zaufania mieszkańców Gminy do pracowników Urzędu Gminy Zarszyn,
 - b) wykonuje pracę z poszanowaniem godności innych i poczuciem godności własnej,

- c) pamięta, że swoim postępowaniem daje świadectwo o Gminie Zarszyn i jej organach oraz współtworzy wizerunek administracji samorządowej,
- d) przedkłada dobro publiczne nad interesy własne i swojego środowiska.

§ 3.

Zasady wyznaczające standardy postępowania pracowników Urzędu Gminy Zarszyn przy wykonywaniu swoich obowiązków.

- 1) **Zasada praworządności** oznacza, że pracownik Urzędu Gminy Zarszyn wykonuje swoje obowiązki z zachowaniem najwyższej staranności, przestrzegając przepisów obowiązującego prawa, mając na względzie interes publiczny.
- 2) **Zasada rzetelności** oznacza, że pracownik Urzędu Gminy Zarszyn:
 - a) wykonuje swoje obowiązki sumiennie, wykorzystując w sposób najlepszy swoją wiedzę i umiejętności,
 - b) podejmowane działania opiera na prawidłowo dokonanych ustaleniach, a uzyskane informacje wykorzystuje wyłącznie do celów służbowych,
 - c) wie, iż interes publiczny wymaga działań rozważnych, skutecznych i realizowanych w sposób zdecydowany,
 - d) w rozpatrywaniu spraw nie kieruje się emocjami, jest gotów do przyjęcia krytyki, uznania swoich błędów i do naprawienia ich konsekwencji,
 - e) dotrzymuje zobowiązań, kierując się prawem i przewidzianym trybem działania,
 - f) jest lojalny wobec Urzędu Gminy Zarszyn i zwierzchników, gotów do wykonywania poleceń służbowych, mając przy tym na względzie, aby nie zostało naruszone prawo lub popełniona pomyłka.
- 3) **Zasada bezstronności i bezinteresowności** oznacza, że pracownik Urzędu Gminy Zarszyn:
 - a) w prowadzonych sprawach równo traktuje wszystkich uczestników, bez uprzedzeń ze względu na kolor skóry, płeć, stan cywilny, pochodzenie etniczne, język, religię, orientację seksualną, postawę, reputację lub pozycję społeczną,

nie przyjmuje żadnych zobowiązań wynikających z pokrewieństwa, znajomości, pracy lub przynależności,

- b) w przypadku konfliktu interesu w sprawach prywatnych i służbowych wyłącza się z działań mogących wywołać podejrzenia o stronnictwo lub interesowność,
- c) nie podejmuje żadnych prac ani zajęć, które pozostawałyby w sprzeczności z obowiązkami służbowymi,
- d) w związku ze swoją pracą nie przyjmuje żadnych korzyści materialnych ani osobistych.

4) Zasada profesjonalizmu oznacza, że pracownik Urzędu Gminy Zarszyn:

- a) zawsze jest przygotowany do jasnego – merytorycznego i prawnego – uzasadnienia własnych decyzji i sposobu postępowania,
- b) dąży do pełnej znajomości aktów prawnych oraz wszystkich faktycznych i prawnych okoliczności spraw,
- c) dba o systematyczne podnoszenie kwalifikacji zawodowych,
- d) jest życzliwy, zapobiega napięciom w pracy i rozładowuje je, przestrzega zasad poprawnego zachowania,
- e) w swoich kontaktach z interesantami zachowuje się właściwie, uprzejmie i pozostaje dostępny,
- f) odpowiadając na korespondencję, rozmowy telefoniczne i pocztę elektroniczną, stara się być pomocny i udziela wyczerpujących oraz dokładnych odpowiedzi na skierowane do niego pytania.

5) Zasada jawności oznacza, że pracownik Urzędu Gminy Zarszyn:

- a) wykonuje swoje obowiązki zgodnie z przyjętymi standardami i procedurami,
- b) szanuje prawo obywateli do informacji, dochowując przy tym tajemnicę prawnie chronionej.

6) Zasada neutralności oznacza, że pracownik Urzędu Gminy Zarszyn:

- a) nie ulega wpływom i naciskom, które mogą prowadzić do działań stronnictw lub sprzecznych z interesem publicznym, dba o jasność i przejrzystość własnych relacji z osobami pełniącymi funkcje publiczne,
- b) lojalnie i rzetelnie wykonuje polecenia zwierzchników, bez względu na własne przekonania i poglądy polityczne.

7) Zasada odpowiedzialności oznacza, że pracownik Urzędu Gminy Zarszyn:

- a) nie uchyla się od podejmowania trudnych rozstrzygnięć oraz odpowiedzialności za swoje postępowanie,
- b) relacje służbowe opiera na współpracy, koleżeństwie, wzajemnym szacunku, pomocy oraz dzieleniu się własnym doświadczeniem i wiedzą,
- c) zachowuje się godnie w miejscu pracy i poza nim,
- d) postępuje tak, aby wzmocnić autorytet i wiarygodność Urzędu gminy Zarszyn.

§ 4.

Naruszenie przez pracownika Urzędu Gminy Zarszyn postanowień Kodeksu etyki:

- 1. powoduje odpowiedzialność regulaminową (porządkową) oraz przewidziane prawem konsekwencje a także
- 2. znajduje odzwierciedlenie w ocenie kwalifikacyjnej dokonywanej zgodnie z obowiązującymi w Urzędzie Gminy Zarszyn przepisami.

PROCEDURA IDENTYFIKACJI I OCENY RYZYKA MOŻLIWOŚCI WYSTĄPIENIA ZDARZENIA O CHARAKTERZE KORUPCYJNYM W URZEDZIE GMINY ZARSZYN

1. Wdrożenie kompleksowego systemu antykorupcyjnego umożliwia spojrzenie na problem nieetycznych (korupcyjnych) zachowań w sposób wielowymiarowy. Konieczne do osiągnięcia standardy dotyczą bowiem nie tylko wydawania pieniędzy (a z tym najczęściej kojarzona jest korupcja w Polsce - z ustawianiem przetargów), lecz także innych realizowanych przez daną instytucję czynności.

2. Zintegrowany system

Wymagania Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym zawierają 27 elementów, wymagań dodatkowych (WD), których spełnienie jest konieczne, aby można było mówić o posiadaniu systemu. Wymagania te są uzupełniające w stosunku do wymagań ujętych w normie PN-EN ISO 9001:2001 - Systemy zarządzania jakością - Wymagania.

WAŻNE

System Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym działa łącznie z systemem zarządzania jakością jako zintegrowany system zarządzania.

Gdy organizacja ma już certyfikowany system zarządzania jakością, wdrożenie i certyfikowanie systemu sprowadza się do udokumentowania spełnienia wymagań dodatkowych. Gdy organizacja nie posiada wdrożonego systemu zarządzania jakością, wówczas wdrożenie i certyfikacja systemu odbywają się łącznie z systemem zarządzania jakością.

Budowa standardu „System Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym” jest zbieżna z budową normy ISO 9001:2000. Zawiera następujące punkty:

1. Postanowienia ogólne
2. Niektóre terminy i pojęcia
3. Podstawowe wymagania prawne
4. System przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym
5. Odpowiedzialność kierownictwa
6. Zarządzanie zasobami
7. Realizacja wyrobu
8. Pomiary, analiza i doskonalenie

Realizacja wyrobu

Należy zapewnić, iż wszystkie działania w organizacji, w tym planowanie pracy zarówno na poziomie operacyjnym (opracowywanie niezbędnych planów), jak i systemowym (projektowanie procedur i nowych regulacji wewnętrznych) powinno opierać się na wykonanej i aktualizowanej analizie ryzyka wystąpienia zjawisk korupcyjnych. W punkcie tym są zawarte również elementy związane z dokonywaniem zakupów dla organizacji, sposobem postępowania (procedury) przy wykryciu wystąpienia zjawisk korupcyjnych, informowaniem otoczenia zewnętrznego (partnerzy, organizacje nadzorujące) o wystąpieniu nieprawidłowości, ustaleniem zasad dotyczących dostępu do informacji w procesie, zakresem jej dostępności i zachowaniem poufności. Bardzo istotnym elementem wymagań niniejszego punktu jest ustalenie identyfikowalności dokumentacji (niezbędne wzory podpisów, parafki, datowanie dokumentacji, jej oznaczanie, przechowywanie itp.) tak, aby zapewniona była rozliczalność działań w procesie.

Pomiary, analiza i doskonalenie

Dla Systemu Antykorupcyjnego istotnym elementem jest bieżące zbieranie danych na temat jego funkcjonowania (monitoring systemu), oceny skuteczności (audyt wewnętrzny) oraz kontroli procesów decyzyjnych - wymagana procedura. Dodatkowo organizacja, która wdrożyła i stosuje System Antykorupcyjny, powinna identyfikować wymagania prawne oraz inicjatywy, w skali całego kraju, które są podejmowane w celu minimalizacji wystąpienia zjawisk korupcyjnych. Organizacja powinna takie inicjatywy wykorzystać we własnej działalności. Idea kompleksowego zarządzania Systemem Antykorupcyjnym zamyka się w przeprowadzaniu działań korygujących/zapobiegawczych, które z definicji usuwają przyczynę wystąpienia nieprawidłowości, a nie jedynie jej skutek. Jest to zintegrowane z cyklicznym przeprowadzaniem analizy ryzyka wystąpienia zjawisk korupcyjnych oraz realizacji planu jego minimalizacji.

PROCES ZARZĄDZANIA RYZYKIEM KORUPCYJNYM

Proces zarządzania ryzykiem o charakterze korupcyjnym w urzędzie ma na celu zmniejszenie prawdopodobieństwa związanego z zagrożeniem wystąpienia korupcji, powodującej naruszenie przepisów obowiązującego prawa lub regulacji wewnętrznych, przez minimalizację poziomu prawdopodobieństwa i skutku jego wystąpienia .

Proces zarządzania ryzykiem korupcyjnym obejmuje etapy :

1/ identyfikacji ryzyka

2/ estymacje i ocenę ryzyka wraz z określeniem charakterystyk parametrów

(prawdopodobieństwo i skutku) zidentyfikowanego zagrożenia

3/ postępowanie z ryzykiem

IDENTYFIKACJA RYZYKA

Identyfikacja ryzyka o charakterze korupcyjnym polega na identyfikacji zagrożeń wystąpienia korupcji powodującej naruszenie przepisów obowiązującego prawa lub regulacji wewnętrznych

Zespół ds. Przeciwdziałania Zagrożeniom korupcyjnym dokonuje ich weryfikacji według wzoru formularza do dnia 30 marca następnego danego roku

ESTYMACJA I OCENA RYZYKA O CHARAKTERZE KORUPCYJNYM

Estymacja ryzyka polega na przypisaniu poszczególnym parametrom /prawdopodobieństwo i skutek / pozwalający ocenić wartość poziomu ryzyka

Poziom prawdopodobieństwa przyjęty do oceny ryzyka stanowi wypadkową poziomów dwóch kryteriów : podatności i zabezpieczenia

Kryterium	Charakterystyka poziomu – podatności
1	Podatności nie zostały w procesie zidentyfikowane
2	Istotny wpływ na poprawną realizację procesu
3	Poprawny wpływ, mechanizmy zabezpieczające nie są wystarczająco skuteczne
4	Bardzo istotny wpływ, mechanizmy zabezpieczające nie są skuteczne
5	Mają krytyczny wpływ na mechanizmy zabezpieczające w procesie

Mechanizmy zabezpieczające

Kryterium	Charakterystyka poziomu – zabezpieczenia i
1	Zewnętrzne akty prawne zawierają normy Infrastruktura techniczna wykorzystywana Dokumentacja wewnętrzna jest aktualna Struktura procesu zapewnia spójność dokumentacji Zasoby kadrowe gwarantują poprawność systemu Mechanizmy zabezpieczające zapewniają ciągłą weryfikację Prowadzony jest ciągły nadzór oraz okresowa systemowa weryfikacja systemu
2	Zewnętrzne akty prawne zawierają normy Infrastruktura techniczna wykorzystywana Dokumentacja wewnętrzna jest aktualna Struktura procesu zapewnia spójność dokumentacji Zasoby kadrowe gwarantują poprawność systemu Mechanizmy zabezpieczające zapewniają ciągłą weryfikację Prowadzony jest ciągły nadzór oraz okresowa systemowa weryfikacja systemu
3	Infrastruktura techniczna odpowiada podstawowym standardom bezpieczeństwa Zewnętrzne akty nie zawierają normatywów Dokumentacja wewnętrzna zawierając wytyczne do realizacji procesu nie zapewnia pełnej kontroli nad procesem Struktura procesu zapewnia podstawą spójność Zasoby kadrowe gwarantują spójność procesu Mechanizmy zabezpieczające zapewniają weryfikację wszystkich zasobów na poszczególnych etapach procesu
4	Infrastruktura techniczna odpowiada podstawowym standardom bezpieczeństwa Zewnętrzne akty nie zawierają normatywów Dokumentacja wewnętrzna zawierając wytyczne do realizacji procesu nie zapewnia pełnej kontroli nad procesem Struktura procesu zapewnia podstawą spójność

	Zasoby kadrowe nie gwarantują spójności procesu Mechanizmy zabezpieczające zapewniają weryfikację wszystkich zasobów na poszczególnych etapach procesu
5	Brak zewnętrznych aktów Brak regulacji wewnętrznych Zasoby kadrowe nie gwarantują spójności procesu Brak systemowych mechanizmów zabezpieczających proces Weryfikacja przebiegu procesu nigdy nie została przeprowadzona

MATRYCA

Poziom prawdopodobieństwa		Poziom zabezpieczeń				
		1	2	3	4	5
Poziom istotności	1	1	1	2	2	3
	2	1	2	2	3	3
	3	2	2	3	4	4
	4	3	3	4	4	5
	5	3	4	4	5	5

Charakterystyka każdego z poziomów prawdopodobieństwa

Poziom parametru	Poziom prawdopodobieństwa	Charakterystyka poziomu
1	Bardzo małe	Znikome
2	Małe	Mała prawdopodobne
3	Średnie	Mało prawdopodobne
4	Duże	Prawdopodobna
5	Bardzo duże	Wysoce prawdopodobne

Poziom skutku wyznaczony z uwzględnieniem 3 kryteriów

1/ kryterium nr 1 - finansowe

2/ kryterium nr 2 - prawne

3/ kryterium nr 3 - wizerunkowe

Poziom kryterium	Nazwa poziomu	Kryterium	Charakterystyka poziomu
1	Bardzo mały	Prawne	Brak konsekwencji prawnych
		Finansowe	Możliwe nadużycia straty do 500 PLN
		Wizerunkowe	Brak naruszenia / utraty wizerunku
2	Mały	Prawne	Złamanie wewnętrznych regulacji , postępowania wyjaśniające skutek dla pracownika zgodnie z wewnętrznymi regulacjami
		Finansowe	Możliwe nadużycia straty do 501-10.000 PLN

		Wizerunkowe	Pojawienie się niepochlebnej opinii o UG informacje w mediach lokalnych lub regionalnych
3	Średni	Prawne	Załamanie wewnętrznych regulacji Procedura dyscyplinarna Kodeks Pracy możliwa odpowiedzialność cywilna pracownika
		Finansowe	Możliwe nadużycia straty do 10.001-500.000 PLN
		Wizerunkowe	Złożenie skargi Inne informacje mediach
4	Duży	Prawne	Pozew skierowany przeciw organizacji Odpowiedzialność cywilna lub karna pracownika typ uprzywilejowany przestępstwa
		Finansowe	Możliwe nadużycia straty do 500.001 – 1.000.000 PLN
		Wizerunkowe	Pojawienie się informacji mediach ogólnokrajowych wymagana dodatkowa kontrola zewnętrzna
5	Bardzo duży	Prawne	Pozew skierowany przeciw organizacji Odpowiedzialność karna pracownika Typ kwalifikowany przestępstwa
		Finansowe	Możliwe nadużycia straty powyżej 1.000.000 PLN
		Wizerunkowe	Pojawienie się negatywnych informacji w mediach ogólnokrajowych i międzynarodowych Zarządzanie dodatkowej kontroli przez organ nadzorujący

Ocena parametrów prawdopodobieństwa i skutku w odniesieniu do konkretnego zagrożenia

KZ	Ocena poziomu prawdopodobieństwa			Ocena skutku			
	Przydatność	Zabezpieczenia	Wypadkowa	Finansowy	Prawny	Wizerunkowy	Najgorszy przypadek
A	2	4	3	2	1	4	4

Poziom ryzyka jako iloczyn parametrów prawdopodobieństwa i skutku

Ogólny wzór :

$Pr = PpxPs$

Pr poziom ryzyka

Pp poziom prawdopodobieństwa wypadkowa przydatności i zabezpieczeń /

Ps poziom skutku / najgorszy przypadek /

KZ	Ocena poziomu prawdopodobieństwa Wypadkowa	Ocena poziomu skutku Najgorszy przypadek	Poziom ryzyka
A	3	4	12

Poziom ryzyka		Poziom prawdopodobieństwa				
		1	2	3	4	5
Poziom skutku	1	1	2	3	4	5
	2	2	4	6	8	10
	3	3	6	9	12	15
	4	4	8	12	16	20
	5	5	10	15	20	25

Postępowanie z ryzykiem

Nieznaczne – akceptowalne - ocena podczas nowego cyklu identyfikacji i oceny ryzyka nie wymaga podjęcia działań

Umiarkowane tolerowane – program monitoringu ryzyka o charakterze korupcyjnym

Poważne nieakceptowane - wdrożenie planu minimalizacji

Załączniki: wypełniony formularz rejestr ryzyka korupcyjnego ; program i plan.

WOJT
dr inż. Andrzej Betlej

